

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN IN OOSTENDE

door Norbert HOSTYN

Met standbeelden brengen we een ondubbelzinnig en onverstoorbaar eresaluut aan wie ertoe doet en deed. Ze stralen kracht en gezag uit, en soms ook [... ..] kwetsbaarheid. En bovenal geven ze een smoel aan pleinen en verloren hoekjes.

Toch werden er de voorbije decennia in Vlaanderen nog amper opgericht, zo leert ons een belronde bij onze grootste steden. Hebben we dan geen helden meer?

Toch wel. Alleen is er niet altijd geld voor de held. Bovendien is er de angst om beschuldigd te worden van een onterechte personencultus. Wie vandaag heilig wordt verklaard, kan morgen de baarlijke duivel zijn.

Cathérine De Cock, *Waarom (bijna) niemand een standbeeld verdient*, in : De Standaard 20-21 september 2014.

CLXVIII en CLXIX voorzien voor de aflevering in het novemnummer, jg. 2012, blz. 215-216 werden door de redactie van "De Plate" achterwege gelaten wegens plaatsgebrek... ..maar ze verzuimde wel de eerste daaropvolgende aflevering (januarinumnummer, jg. 2013) met de weggelaten nrs. CLXVIII en CLXIX te beginnen! We brengen ze hieronder en gaan dan verder met nr. CCI.

CLXVIII – WHISPER TREES

Filips Van Maestrichtplein

Sculptuur van de Oostendse kunstenaar Yves Velter, gerealiseerd voor het gerenoveerde plein met de karakteristieke monumentale platanen.

Geplaatst in 2011 en ingehuldigd op 26 maart 2011.

De kunstenaar noemt zijn creatie een "clustersculptuur". Deze realisatie –een echte "sculptuur" in traditionele zin kan je het niet noemen- kwam er n.a.v. de renovatie van het Filips van Maestrichtplein (ingehuldigd 19 december 2010). Er ging een preselectie aan vooraf waarvoor ook beeldhouwers Paul Perneel en Patrick Steen ontwerpen instuurden. De actoren in dit project kozen voor het ontwerp "Whisper trees" van de Oostendse beeldende kunstenaar Yves Velter.

Het kunstwerk van Yves Velter bestaat uit een 100 tot 150-tal oortjes in geanodiseerd aluminium of brons die bevestigd zijn aan de platanen op het plein met een „boomvriendelijke" schroef. De sculptuur bestaat uit clusters, groepen oortjes op ware grootte en situeren zich centraal op de boomstam tussen 2,5 m en 3,5 m boven de grond. Het kunstwerk is bijgevolg moeilijk fysisch bereikbaar (lees : veilig) voor diefstal of vandalisme. Althans, dat is de bedoeling;

De idee wordt als volgt omschreven : *"Hoge bomen fluisteren zacht, ze zijn reeds eeuwen getuige van wat onder en rondom hen gebeurt. Ze leven in de periferie van het dagelijkse leven, zijn altijd aanwezig en tegelijkertijd zelden het direct onderwerp van aandacht. Deze positie maakt van hen perfecte waarnemers: er zijn zonder er te zijn."*

„De clusters oortjes doen denken aan elfenbankjes die permanent op de boom een thuis gevonden hebben. Ze groeien als het ware organisch als vruchten en hechten zich op de huid van de boom.

Het is een goedaardige woekering die op een gecontroleerde manier aanwezig is. Alhoewel het parasitair is van nature, vernietigt het zijn gastheer (de boom) niet, maar bevordert het het functioneren van zijn aanwezigheid door een brug tussen de binnenwereld en de buitenwereld te maken, door met de bezoekers."

Literatuur :

De Alarmklok (uitg. van Dement) , 27 februari 2011

CLXIX – EUROVIS

Sprotplein

1971

Bescheiden monumentje bij de voormalige haring-en sprotmijn.

Opschrift : Oostende Euro-vissershaven 1971

Naar een ontwerp van Willy Bosschem

CCI - KERKHOFKRUIS O.L.VROUWKERK ZANDVOORDE

Geen gegevens voorhanden.

Zie :

www.kerkeninvlaanderen.be

CCII - GEVELBEELD SINT-CATHARINAKERK KONTERDAM

Guido Gezellestraat

Kerkgebouw uit 1934-1937 naar plannen van de gebroeders Viérin.

Sculptuur van de H. Catharina in de voorgevel.

Naam van beeldhouwer niet teruggevonden

Zie : www.kerkeninvlaanderen.be

CCIII – BASRELIËFS IN PORTIEK CINEMA FORUM

Vlaanderenstraat; verdwenen

In 1946 werd ten behoeve van de Cinema Forum een nieuwe inkom aan de Vlaanderenstraat opgetrokken. De oude was in 1940 gebombardeerd, samen met aanpalende panden.

De plannen voor de nieuwbouw waren van de architecten Boutelier en Vanbeginne.

Links en rechts in het hoge portiek kwam een basreliëf met telkens een gestyleerde vrouwenfiguur, in een stijl die typisch was voor die tijd.

Beeldhouwer/ontwerper onbekend.

Iconografie :
Beeldbank Oostende M009927; M007437

CCIV – BASRELIËFS IN VOORMALIG CASINO (OUDE SCHOUWBURG)

Van Iseghemlaan; verdwenen

Beeldhouwer : Gust Michiels

Na W.O.II en dit tot aan de ingebruikname van het Casino-Kursaal was er een speelzaal ingericht in de schouwburg aan de Van Iseghemlaan (het gedeelte gekend als "Chez Pan", waar nadien de Stadsbibliotheek onderdak vond, en nog later het Heemkundig Museum).

Ter decoratie voerde Gust Michiels er in 1947 decoratieve reliëfsculpturen uit : Een groot basreliëf (ca. 8m lang bij 4 hoog) uit met diverse beeldbepalende elementen uit recreatief Oostende van toen : paardensport, tennis, atletiek (hordenloop), hockey, voetbal, golf, zonnebaden, stappen. Van het tweede reliëf weten we enkel dat er in de linker bovenhoek een bokser stond.

We vermoeden dat ze al verdwenen in de periode tussen de verhuis van de speelzaal naar het nieuwe Kursaal en de ingebruikname van de ruimten als Stadsbibliotheek en Museum voor Schone Kunsten.

De schouwburg werd gesloopt in 1966.

CCV - GEVELBEELD "MADONNA MET KIND", PAND GROENTEMARKT 1-2

Neobarokke sculptuur van een madonna met kind.

Beeldhouwer onbekend; wellicht product uit een atelier voor religieuze beeldhouwkunst, zoals dat van de familie Dewispelaere

Mogelijks pas aangebracht n.a.v. het "Mariajaar 1954"

Iconografie :
foto's verzameling De Plate 2004/0859

CCVI - GEVELBEELD "MADONNA MET KIND", PAND KERKSTRAAT 17

Neobarokke sculptuur van een madonna met kind.

Beeldhouwer onbekend; wellicht product uit een atelier voor religieuze beeldhouwkunst, zoals dat van de familie Dewispelaere

Mogelijks pas aangebracht n.a.v. het "Mariajaar 1954"

CCVII – PAARDENKOPPEN

Toegangsportiek Wellingtonrenbaan

Zes gestroomlijnde paardenkoppen per drie links en rechts van het poortgebouw, horizontaal uitstekend uit het muurvlak.

Anno 2012 was één kop verdwenen.

Beeldhouwer onbekend

Iconografie :

-Beeldbank Oostende FT/C3777, PK/B0927, M003730

CCVIII – SCULPTUUR BIJ SUNAIR-VESTIGING

Eertijds Sunairvestiging, Industriepark langs autosnelweg (oostkant); verdwenen

Beeldhouwer : Jacques Moeschal

Besteld door toenmalig Sunair-directeur Rudolf Vanmoerkerke als een artistiek "baken" voor zijn reisbedrijf.

Een ranke schuin-opgaande pijl waarover het Sunair-logo

Na de stopzetting Sunair in 2000 geschonken aan Stad Oostende met de bedoeling er een nieuwe plaats voor te vinden.

Blijkbaar in-situ verdwenen alvorens er een nieuwe bestemming kon worden aan gegeven.

CCIX – VADERSTAD AAN ZEE

Plantsoen Karel Jonckheereplein

Een tekstmonument : drie naast elkaar geplaatste verweerde arduinen stoepafboordingen waarop tekstbeeldhouwer Guy Dupan doorlopend een tekstfragment van Karel Jonckheere beitelde. Liggend ingewerkt in plantsoen voor de Stadsbibliotheek Kris Lambert.

Gift van het Willemsfonds afd. Oostende aan het Stadsbestuur Oostende.

CCX – RODE VARKENS

FAG-site, Plantijnstraat 8

De heer Ghesquière, eigenaar van de firma voor fijne vleeswaren FAG Creative Foods, besliste op het terrein van zijn firma een aantal rode varkenssculpturen te plaatsen van de hand van beeldend kunstenaar William Sweetlove. Een passende verwijzing naar de aard van de bedrijvigheid in dit vleesverwerkend bedrijf. Ze werden geplaatst in 2011. Ze behoren tot dat segment van zijn oeuvre dat onder de noemer "cracking art" valt. Zelfde familie als de rode bokjes, de rode pinguïns en de gele slakken (zie verder, in rubriek "efemere sculpturen")